

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 07 0 U 020114 25 Uvp
Sarajevo, 09.10.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću za upravne sporove sastavljenom od sudija Danilović Edine, kao predsjednika vijeća, Ajanović-Selimović Amele i Krkeljaš Milorada, kao članova vijeća, te Hrenovica Nejle kao zapisničara, u upravnom sporu tužitelja S.Z. iz Č..., zastupanog po punomoćnicima Puljić Angeli, Puljić Petru i Puljić Goranu, advokatima iz Čapljine, protiv akta broj: FZ10/2/1-31-2-23448-8/21, matični broj: 1305537611 od 15.09.2021. godine, tuženog Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, Kantonalne Administrativne službe Mostar, u upravnoj stvari ostvarivanja prava na invalidsku penziju, odlučujući o zahtjevu Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar za vanredno preispitivanje sudske odluke, podnesenom protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru, broj: 07 0 U 020114 21 U od 07.02.2025. godine, na nejavnoj sjednici održanoj dana 09.10.2025. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke se uvažava, presuda Kantonalnog suda u Mostaru, broj: 07 0 U 020114 21 U od 07.02.2025. godine, se preinačava i rješava;

Tužba se odbacuje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Mostaru, broj: 07 0 U 020114 21 U od 07.02.2025. godine, uvažena je tužba tužitelja podnesena protiv prvostepenog rješenja Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, Kantonalne administrativne službe u Mostaru, broj: FZ10/2/1-31-2-23448-8/21, matični broj: 1305537611 od 15.09.2021. godine i to prvostepeno rješenje poništeno (stav I izreke presude), te je obavezan tuženi da tužitelju naknadi troškove upravnog spora u iznosu od 280,80 KM u roku od 30 dana (stav II izreke presude). Navedenim prvostepenim rješenjem tužitelju nije priznato pravo na invalidsku penziju u skladu sa članom 31.a Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica.

Protiv pobijane presude prvostepenog suda Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku, u kojem se navodi da stav prvostepenog suda da tuženog obaveže da naknadi tužitelju troškove spora u iznosu od 280,80 KM nije pravno utemeljen, obzirom da pobijanom presudom predmetna upravna stvar nije riješena, pa kako nije odlučeno o zahtjevu tužitelja za priznavanje prava na penziju, a od ishoda rješenja te glavne stvari zavisi i naknada troškova upravnog postupka i upravnog spora (koji čine jednu cjelinu), to spor nije u cijelosti izgubljen i nije bilo osnova za donošenje odluke o troškovima postupka u smislu člana 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku. Predlaže se da ovaj sud iz navedenih razloga zahtjev za vanredno preispitivanje uvaži i pobijanu presudu u napadnutom dijelu ukine.

Tužitelj nije dao odgovor na podneseni zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povreda propisa iz člana 41. stav 2. tog zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Prema obrazloženju pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud, postupajući po tužbi tužitelja, poprimio utvrđenim da je osporeno rješenje donio prvostepeni organ i da je u pravnoj pouci tog rješenja pogrešno navedeno da nezadovoljna stranka može izjaviti tužbu Kantonalnom sudu u Mostaru u roku od 30 dana od prijema rješenja, pa kako se protiv prvostepenog rješenja mogla izjaviti žalba, prvostepeni sud nalazi da pogrešna uputa po kojoj je tužitelj postupio i podnio tužbu protiv prvostepenog rješenja, ne smije ići na štetu tužitelju, bez obzira što Zakon o upravnom postupku nije izričito propisao pravnu posljedicu za pogrešno datu uputu o pravnom lijeku. Stoga je prvostepeni sud, a imajući u vidu da se upravni spor u konkretnoj stvari mogao pokrenuti samo protiv drugostepenog rješenja donesenog po žalbi a što je tužitelju uskraćeno, pozivom na pravo na pravično suđenje zagaranтовано članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (što je u vezi sa pravom na djelotvoran pravni lijek zagaranтовanim članom 13. Konvencije), pobijanom presudom tužbu uvažio, poništio prvostepeno rješenje, te obavezao tuženog na naknadu troškova upravnog spora.

Međutim, ovaj sud nalazi da se pobijana presuda ne može ocijeniti pravilnom i na zakonu zasnovanom, zbog čega se navodi zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke ukazuju osnovanim.

Naime, rješenjem prvostepenog organa od 15.09.2021. godine (protiv kojeg je tužba podnesena) je negativno odlučeno o zahtjevu tužitelja za priznavanje prava na invalidsku penziju u skladu sa članom 31.a Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije BiH", br. od 13/18 do 19/25). Tim članom je regulisano pod kojim uslovima ratni vojni invalid ima pravo na invalidsku penziju, koja se ostvaruje pod uslovima propisanim Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. od 33/04 do 60/24). Prema odredbama člana 103, 104. i 105. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju proizilazi da o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom stepenu rješava nadležna služba nosioca osiguranja, da o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u drugom stepenu rješava direktor nosioca osiguranja, da žalba protiv rješenja prvostepenog organa ne odlaže izvršenje rješenja i da se protiv rješenja nosioca osiguranja donesenog u drugom stepenu može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Članom 9. Zakona o upravnim sporovima regulisano je da se upravni spor može pokrenuti protiv upravnog akta koji je donesen u drugom stepenu, te da se upravni spor može pokrenuti i protiv prvostepenog upravnog akta, ako zakonom nije dopuštena žalba na taj akt u upravnom postupku. Odredbom člana 25. stav 1. tačka 4. istog zakona je propisano da će nadležni sud rješenjem odbaciti tužbu ako utvrdi (pored ostalih razloga iz tačke 1, 2, 3, 5. i 6.) da se protiv upravnog akta koji se tužbom osporava mogla izjaviti žalba, ali da žalba nije izjavljena (član 9.), a stav 2. istog člana reguliše da zbog razloga iz stava 1. ovog člana nadležni sud će odbaciti tužbu u svakom stadiju postupka.

Odredbom člana 208. stav 4. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22) propisano je da kada je u rješenju dato pogrešno uputstvo, stranka može postupiti po važećim propisima ili po uputstvu, te da stranka koja postupi po pogrešnom uputstvu, ne može zbog toga imati štetnih posljedica. Stavom 6. istog člana regulisano je da ako je protiv rješenja moguće izjaviti žalbu, a stranka je pogrešno upućena da protiv toga rješenja nema mjesta žalbi ili da se protiv njega može pokrenuti upravni spor, rok za žalbu teče od dana dostavljanja rješenja suda kojim je tužba odbačena kao nedopuštena, ako stranka nije već prije toga podnijela žalbu nadležnom organu.

U konkretnom slučaju tužitelj je tužbom osporavao rješenje od 15.09.2021. godine, koje je donio prvostepeni organ Kantonalna administrativna služba Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Mostaru, protiv kojeg je, neovisno od pogrešno date pravne pouke, bila dopuštena žalba drugostepenom organu – Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar, koju tužitelj zbog pogrešne pravne pouke nije izjavio. Obzirom da je predmetni upravni spor pokrenut tužbom protiv prvostepenog rješenja protiv kojeg se mogla izjaviti žalba, pa nije izjavljena (kako proizilazi iz podataka spisa predmeta), to je u smislu citiranog člana 25. stav 1. tačka 4. i stava 2. tog člana Zakona o upravnim sporovima postojao pravni osnov po kojem je prvostepeni sud bio obavezan da rješenjem odbaci tužbu zbog nepostojanja procesnih uslova za vođenje i meritorno rješavanje upravnog spora, a što je prvostepeni sud propustio učiniti. Ovako je trebalo riješiti bez obzira na činjenicu što je prvostepeni organ u uputstvu o pravnom lijeku u osporenom rješenju dao tužitelju pogrešnu uputu da se protiv tog rješenja može tužbom pokrenuti upravni spor (iako se radilo o rješenju protiv kojeg je žalba dopuštena), obzirom na odredbe citiranog člana 208. Zakona o upravnom postupku (koje su suprotno shvatanju prvostepenog suda upravo regulisale konkretnu situaciju), jer tužitelj zbog pogrešnog uputstva ne može imati štetne posljedice, tako da ima mogućnost koristiti rok za žalbu koji teče od dana dostavljanja rješenja ovog suda kojim je tužba odbacena.

Iz navedenih razloga prvostepeni sud nije mogao meritorno rješavati o tužbi podnesenoj protiv prvostepenog rješenja protiv kojeg se mogla izjaviti žalba ali žalba nije izjavljena, pa je ovaj sud na osnovu člana 46. stav 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio, presudu prvostepenog suda preinačio i riješio tako da je tužbu tužitelja odbacio primjenom člana 25. stav 1. tačka 4. i stava 2. tog člana istog zakona.

Kako je u konkretnoj stvari primjenom citiranog člana 25. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnim sporovima tužbu tužitelja valjalo odbaciti, to mu nije ni pripadalo pravo na naknadu troškova upravnog spora, a na što osnovano ukazuje Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje u podnesenom zahtjevu.

Zapisničar
Hrenovica Nejla,s.r.

Predsjednik vijeća
Danilović Edina,s.r.